

Tim Legård Lehrskov
Sandlodsvej 10
4581 Rørvig

20. november 2025

Afgørelse om dispensation

Til vintergræsning med får på beskyttet overdrev

Odsherred Kommune har 9. december 2024 modtaget en ansøgning om vinterafgræsning med får på overdrevet, som ligger i den sydligste ende af matr.nr. 7a Rørvig By, Rørvig. Overdrevet har et areal på ca. 5.300 m². Projektets beliggenhed fremgår af bilag 1.

Kommunens dispensation er nødvendig, da projektet berører et naturområde, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2 nr. 4, jf. lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse.

Afgørelse

Odsherred Kommune giver dig hermed dispensation til fåregræsning på overdrevet i henhold til § 65, stk. 2 i naturbeskyttelsesloven. Vilkår for dispensationen ses i næste afsnit.

Der er en klagefrist på 4 uger fra modtagelsen af dette brev, og dispensationen træder først i kraft, når klagefristen er udløbet. Se bilag 3, hvis du ønsker at klage over denne afgørelse.

Hvis der bliver klaget til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen, skal nævnet tage stilling i sagen, før dispensationen kan udnyttes, jf. § 87 i naturbeskyttelsesloven.

Dispensationen vedrører kun forholdet til de generelle beskyttelsesbestemmelser i naturbeskyttelseslovens kapitel 2. Andre nødvendige tilladelser skal søges hos de relevante myndigheder.

Dispensationen falder bort, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år fra datoen på dette brev, jf. § 66, stk. 2 i naturbeskyttelsesloven.

Vilkår for dispensationen

Dispensationen er meddelt på følgende vilkår:

1. Græsningen med får må ske i perioden fra 1. oktober til 1. maj.
2. Dyrene må ikke tilskudsfores i den periode de har adgang til overdrevet.
3. Mineral- og vitamintilskud er ikke omfattet af forbuddet mod tilskuds fodring.
4. Dyrene skal fjernes fra arealet, når der ikke længere er tilstrækkeligt med foder i vegetationen på arealet.
5. Græsningen må ikke medføre en andel med bar jord i indhegningen som overstiger 10%.
6. Dyrene skal fjernes fra arealet, hvis andelen af bar jord nærmer sig 10%.
7. Græsningstrykket må ikke være højere, end at der i perioden fra 1. april til 1. maj er en vegetationshøjde på over 15 cm på minimum 5% af det hegnede areal af hensyn til markfirben.
8. Hvis %-delen af vegetation med en højde på over 15 cm nærmer sig 5% i perioden fra 1. april til 1. maj, skal dyrene tages af eller antallet reduceres, så grænsen ikke overskrides. Det er tilladt at vente med at fjerne dyrene til 1. april, selv om græsningen i marts medfører at andelen af vegetation på over 15 cm er under 5% før den 1. april.
9. Der skal føres jævnlige tilsyn med arealet for at vurdere græsningstrykket.

Vurdering

Kommunen har i sin behandling af sagen lagt vægt på at,

- Græsningen i vinterhalvåret uden tilskuds fodring vurderes at være en naturforbedrende indsats, som kan sikre naturværdierne i området ved bl.a. at nedsætte mængden af førne og til dels opvækst af vedplanter.
- Græsningen vil ikke have en negativ påvirkning på Natura 2000 eller bilag IV-arter, men derimod forbedre området som levested for markfirben.

Kommunen meddeler på denne baggrund dispensation til indførelse af græsning på overdrevet. Du kan finde en uddybende redegørelse for afgørelsen i bilag 2.

Forhold til anden lovgivning

Projektområdet er beliggende nærmere end 50 meter fra et sommerhusområde. Da dyreholdet er på under 11 får er det ikke et erhvervsmæssigt dyrehold og græsningen kan derfor etableres nærmere end 50 meter fra sommerhusområdet jf. hysdyrgødningsbekendtgørelsen.

Projektområdet er beliggende inden for en skovbyggelinje omkring Højsandet. Almindelige landbrugshegn og græsning kræver ikke dispensation fra skovbyggelinjen.

Der er ikke ansøgt om et læskur i forbindelse med græsningen. Hvis der på et tidspunkt bliver behov for et læskur, vil det kræve yderligere tilladelse fra kommunen.

Der løber trampestier igennem og langs med kanten af det beskyttede overdrev. Offentlighedens adgang på stierne må ikke forhindres. Hvis hegnslinjen omkring græsningsområdet går over en af trampestierne, skal der isættes en mindst 1 meter bred låge i hegnslinjen der hvor hegnet krydser stien. Hvis hegnslinjen opsættes langs med en trampesti, må den ikke opsættes nærmere end 0,5 meter fra kanten af stiens færdselsbane. Stierne må ikke nedlægges uden tilladelse fra kommunen. Du har spurgt til muligheden for at nedlægge den sydlige del af den ene trampesti som går igennem overdrevet. Dette forhold bliver behandlet særskilt.

Annoncering

Afgørelsen er annonceret på Odsherred Kommunes hjemmeside:

<http://www.odsherred.dk/kommuneinformationer/afgoerelser>

Sagens videre forløb

Hvis du har spørgsmål til afgørelsen, er du velkommen til at kontakte Naturteamet på tlf. 59 66 60 39 eller mail natur@odsherred.dk. Vi vil orientere dig, hvis afgørelsen bliver påklaget.

Venlig hilsen

Mette Nyerup Nielsen
Natursagsbehandler

Kopi sendt til:

1. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, mail@sgav.dk
2. Naturstyrelsen Midtsjælland, msj@nst.dk
3. Slots- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
4. Museum Vestsjælland, plan@vestmuseum.dk
5. Friluftsrådet, fr@friluftsradet.dk; odsherred@friluftsradet.dk; lokalraad@friluftsradet.dk
6. Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk; dnodsherred-sager@dn.dk; hg@eco-forum.dk
7. Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk; odsherred@dof.dk
8. Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk; nordkysten@sportsfiskerforbundet.dk
9. Danmarks Jægerforbund, post@jaegerne.dk
10. Danmarks Kulturarvs Forening, post@kulturarvsforening.dk
11. Dansk Botanisk Forening, Naturbeskyttelsesudvalget, nbu@botaniskforening.dk

Bilag 1. Luftfoto fra 2024 med rød markering af projektets placering i forhold til beskyttet natur.

Bilag 2. Redegørelse

Du har den 9. december 2024 i en telefonsamtale med kommunen ansøgt om etablering af græsning på det beskyttede overdrev på din ejendom i den sydlige del af matr.nr. 7a Rørvig By, Rørvig. Du har oplyst, at det er dit ønske, at der skal være 4 får på arealet hen over vinteren fra oktober/november til marts/april. Resten af året skal dyrene gå på arealer ved gården.

Du har oplyst, at der ikke har gået dyr på arealet siden dine forældre overtog ejendommen fra dine bedsteforældre i 1986, og at der så vidt du ved heller ikke gik dyr på arealet i dine bedsteforældres tid.

Hegningen kan enten bestå af et fast hegn med låger, der hvor hegnslinjen krydser trampestier, der går igennem området eller af et flytbart hegn, som opsættes imellem trampestierne. Et flytbart hegn vil kun være opsat i de perioder, hvor der går dyr på arealet.

Ansøgningen berører et overdrev med et areal på ca. 5.300 m², der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2 nr. 4. Det ansøgte kræver derfor kommunens dispensation, jf. lovens § 65, stk. 2. Formålet med naturbeskyttelsesloven er at værne om landets natur og miljø ved bl.a. at beskytte en række naturtyper mod tilstandsændring.

Kommunen har besigtiget området sammen med dig den 20. august 2025. Ved besigtigelsen fremstod det beskyttede overdrev noget tilgroet med høje græsser. Almindelig Hvene var den mest dominerende græs på arealet, men der var også meget Draphavre. Der var en del Blodrød Storkenæb på arealet og partier med en del Smalbladet Høgeurt og Liden Klokke. Området trænger meget til pleje. Ved registreringen blev der fundet Blæresmælde, Vorte-Birk, Blåhat, Bølget Bunke, Mark-Bynke, Draphavre, Stor Fladstjerne, Liden Frøstjerne, Vellugtende Gulaks, Almindelig Hundegræs, Almindelig Hvene (dominerende), Smalbladet Høgeurt, Liden Klokke, Bugtet Kløver, Liljekonval, Vild løg, Mirabel, Almindelig Pimpinelle, Glat Rottehale, Almindelig Røllike, Sankthansurt, Slåen, Ager-Snerle, Gul Snerre, Sand-Star, Blodrød Storkenæb, Blød Storkenæb, Dusk-Syre, Almindelig Torskemund, Tveskægget Ærenpris og hvepseedderkop.

Figur 1. Overdrevsvegetationen centralt i området.

Figur 2. Overdrevsvegetationen med en del Smalbladet Høgeurt i den østlige del af overdrevet.

I forbindelse med behandling af sagen har kommunen konstateret, at der er anbragt en bunke med flis i det østlige hjørne af overdrevet. Dette forhold bliver behandlet særskilt.

Kommunen vurderer, at det vil være en stor fordel for området at få indført græsning, da det vil reducere mængden af fjerne på arealet og etablere nye spiringsbede.

For at sikre, at der ved græsningen ikke samtidig bliver tilført næringsstoffer til arealet, stilles der vilkår om, at der ikke må tilskudsodres. Fårene kan derfor kun gå på arealet så længe, at der er mad nok til dem.

Selvom græsning med får potentielt kan være et problem, fordi nogle får har en forkærlighed for tokimbladede urter, er det kommunens vurdering, at det vil være et begrænset problem, fordi fårene kun skal gå der i en kortere periode i vinterhalvåret.

For at sikre, at området ikke bliver overgræsset, har kommunen stillet vilkår om at græsningen ikke må medføre en andel med bar jord som overstiger 10%.

For at sikre, at der i foråret, hvor markfirben kommer frem fra deres dvale, er mulighed for at finde skjulesteder på arealet, er der stillet vilkår om, at græsningstrykket ikke må være højere, end at der i perioden fra 1. april til 1. maj er en vegetationshøjde på over 15 cm på minimum 5% af arealet eller at dyrene fjernes fra arealet senest 1. april.

Natura 2000

Projektområdet indgår ikke i et internationalt beskyttelsesområde. Det nærmeste natura-2000 område nr. 153 Havet og Kysten mellem Hundested og Rørvig ligger ca. 700 meter mod sydøst. Natura 2000 området består af habitatområde nr. 134 Havet og kysten mellem Hundested og Rørvig og fuglebeskyttelsesområde nr. 102 Havet mellem Korshage og Hundested. De to udpegninger er næsten helt sammenfaldende.

Udpegningsgrundlag

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 134		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Lagune* (1150)
	Bugt (1160)	Strandvold med enårige planter (1210)
	Strandvold med flerårige planter (1220)	Strandeng (1330)
	Forklit (2110)	Hvid klit (2120)
	Grå/grøn klit* (2130)	Klithede* (2140)
	Klitlavning (2190)	Enebærklit* (2250)
	Kransnålalge-sø (3140)	Tidvis våd eng (6410)
	Avneknippemose* (7210)	Rigkær (7230)
Arter:	Mygblomst (1903)	

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 102		
Fugle:	Edderfugl (T)	Hvinand (T)
	Toppet skallesluger (T)	Stor skallesluger (T)
	Mosehornugle (T)	Hedelærke (Y)
	Rødrygget tornskade (Y)	

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

På grund af afstanden og projektets karakter vurderer kommunen, at det kan udelukkes, at der kan ske en påvirkning af habitatnaturtyperne i habitatområdet eller andre mere fjerntliggende områder med kortlagte forekomster af habitatnatur.

Der er ikke kortlagt levesteder for arter på udpegningsgrundlaget for habitatområdet nær projektområdet, og kommunen vurderer, at påvirkning af arter på udpegningsgrundlaget eller af disses levesteder kan udelukkes.

Der er flere registreringer af nyere dato af hedelærke på Højsandet umiddelbart vest for projektområdet. Det er således sandsynligt, at arten anvender projektområdet som en del af deres levested. Hedelærken lægger sin rede på jorden skjult i vegetationen fx under en busk. I Danmark har den oftest to kuld årligt, første kuld lægges i første del af april og andet kuld lægges midt på sommeren. I ynglesæsonen finder hedelærken sin føde som består af insekter og edderkopper på jorden og udenfor ynglesæsonen lever de primært af frø. Kommunen vurderer, at vintergræsningen kan begrænse hedelærkens mulighed for at anvende projektområde til yngleområde i foråret, fordi græsningen reducerer mængden af skjulesteder i foråret. Kommunen vurderer, at der i løbet af sommeren etableres flere skjulesteder i takt med at vegetationen kommer op. Samtidig vurderer kommunen at græsningen med reduktion af førne vil medføre at der kommer flere blomstrende urter, hvilket vil understøtte produktionen af insekter og derved skabe et bedre fødegrundlag for hedelærken. Samlet set vurderer kommunen at projektet medfører en positiv påvirkning af hedelærker. Projektet kan derved ikke påvirke bestanden af hedelærke i natura 2000-området negativt.

Der er flere registreringer af nyere dato af rødrygget tornskade i området ca. 400 meter øst for projektområdet. Det er således sandsynligt at arten anvender projektområdet som en del af deres levested. Rødrygget tornskade lægger sine æg i ca. 2 meters højde i buske eller træer. De jager store insekter samt mindre dyr som mus, frøer og småfugle fra en udkigspost. De sætter byttet på torne til senere, hvis de ikke spiser dem med det samme. Kommunen vurderer at græsningen med reduktion af førne vil medføre at der kommer flere blomstrende urter, hvilket vil understøtte produktionen af insekter og derved skabe et bedre fødegrundlag for rødrygget tornskade. Kommunen vurderer ikke at græsningen vil reducere buske og træer i et omfang der er negativt for arten. Samlet set vurderer kommunen, at projektet medfører en positiv påvirkning af rødrygget tornskade. Projektet kan derved ikke påvirke bestanden af rødrygget tornskade i natura 2000-området negativt.

Ingen øvrige arter på fuglebeskyttelsesområdets udpegningsgrundlag har yngleområder eller rasteområder nær projektområdet og en negativ påvirkning af udpegningsgrundlaget kan således udelukkes.

Bilag IV-arter

I Odsherred Kommune findes følgende arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV: Ni arter af flagermus (brun langøre, brunflagermus, dværgflagermus, frynseflagermus, pipistrelflagermus, skimmelflagermus, sydflagermus, troldflagermus og vandflagermus),

Markfirben, tre paddearter (spidssnudet frø, stor vandsalamander og løvfrø (den sidste indført i nyere tid)), Grøn mosaikgoldsmed, Natlyssværmer og Mygblomst.

Kommune vurderer, at det umiddelbart kan udelukkes, at projektområdet kan være levested for Mygblomst, grøn mosaikgoldsmed og løvfrø, da disse arter kun er fundet meget langt fra matriklen eller stiller meget specifikke krav til levestedet, som ikke er opfyldt her.

Natlyssværmer er en art, der er indvandret til Danmark fra syd, første fund i landet er fra 2005. Efter de første fund på Lolland-Falster har den nu bredt sig, så den findes udbredt også på Sjælland og Fyn. Det første fund i Odsherred Kommune blev gjort i 2022 på Vej 6 i Jyderup Lyng cirka 19 km sydvest for projektområdet, det drejede sig om en voksen, der blev fundet ved lyslokning efter natsommerfugle. I 2024 blev der fundet larver i Asnæs og Højby. Arten er fortsat under udbredelse og forventes at tiltage i hyppighed i de kommende år. Den yngler oftest på varme, tørre steder, men kan også leve på mere fugtige lokaliteter. Det kan ikke udelukkes, at den har yngleforekomster i eller nær projektområdet, men kommune vurderer, at projektet ikke vil kunne forringe området som levested for arten.

Flagermus yngler og raster i gamle træer med hulheder eller i bygninger, hvor der er adgangshuller. De overvintrer typisk i bygninger, hvor der er frostfrit om vinteren fx udhuse, hvor der er en varmekilde fx et gammelt fyr eller bygninger som er sammenbygget med beboelse. De kan gemme sig i isoleringen og kan derved være næsten umulige at se, når de er i dvale. Da der i forbindelse med projektet ikke fældes gamle træer med hulheder eller nedrives bygninger som er egnede som yngle- eller rasteområde for flagermus vurderer kommunen at det kan udelukkes at projektet vil påvirke flagermus negativt.

Spidssnudet frø og stor vandsalamander findes i alle dele af kommunen på egnede lokaliteter. De to paddearter yngler begge i søer og vandhuller, og vandkvaliteten er af stor betydning for udviklingen af ynglen. Uden for yngletiden har padderne rasteområde på land omkring vandhullerne, spidssnudet frø kan også overvinde i strømmende vand.

Det kan ikke udelukkes, at spidssnudet frø og stor vandsalamander ville kunne anvende projektområdet som en del af et rasteområde, men der er ikke kendte eller potentielle ynglesteder i umiddelbar nærhed af projektområdet. Spidssnudet frø yngler i en sø ca. 1 km nord-nordøst for projektområdet dvs. i en afstand, der er større end den normale vandringsafstand mellem yngleområder og rasteområder. Hovedparten af spidssnudet frø vil sprede sig mellem 100 og 700 meter fra ynglehullerne, nogle kan dog flytte sig op til 1-2 km især hvis de ikke støder på et velegnet sommerhabitat. Stor vandsalamander yngler i samme sø ca. 1 km nord-nordøst for projektområdet dvs. i en afstand, der er større end den normale vandringsafstand mellem yngleområder og rasteområder. Stor vandsalamander bruger fortrinsvis arealer inden for ca. 250 meter fra yngledammen, men kan bevæge sig betydeligt længere væk.

Kommune vurderer derfor, at projektområdet kun sjældent vil blive besøgt af vandrende eksemplarer af de to padearter. Det kan derfor ikke udgøre et egentligt rasteområde, hvorfor kommunen vurderer, at der ikke vil kunne ske en påvirkning af levesteder for de to arter.

Markfirben findes i alle dele af kommunen på egnede lokaliteter som fx overdrev og kystskrænter. Markfirben lever på lysåbne arealer med lav vegetation, men har også behov for områder med højere vegetation til skjul. De yngler i løst jord/sand på de lysåbne arealer.

Markfirben har en kendt forekomst på strandengen 800 meter syd for projektområdet, i sommerhusområdet 1,3 km mod sydvest, i sommerhusområdet 1,2 km mod nordøst og ved Skansehage 1,7 km nordøst for projektområdet. Det kan udelukkes, at strejfende individer herfra kan forekomme i projektområdet, men det er meget sandsynligt at arten har levesteder nærmere projektområdet end de kendte forekomster. Selve projektområdet er i sig selv et potentielt levested for arten. Kommunen vurderer at græsningsprojektet vil forbedre området som et

potentielt levested for markfirben, fordi det vil reducere mængden af ophobet førne. Kommunen har stillet vilkår om at græsningen ikke må medføre at der i foråret er mindre end 5% vegetation på arealet som er højere end 15 cm for at sikre at der er skjulesteder til markfirben i området, når de kommer frem fra deres vinterdvale ca. midt i april.

Samlet set vurderer kommune derfor, at det kan udelukkes, at projektet vil kunne ødelægge plantearter omfattet af habitatdirektivets bilag IV eller skade levesteder for dyrearter omfattet af samme.

Bilag 3. Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Odsherred Kommune, der har truffet afgørelsen.

Klagefristen er 4 uger fra den dato, som afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Odsherred Kommune i Klageportalen. Privatpersoner skal ved klage betale et gebyr på 900 kr. Virksomheder og organisationer skal betale et gebyr på 1.800 kr. Klagegebyr opkræves af Nævnenes Hus. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved giroindbetaling. Gebyr skal indbetales inden for en fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Hvis du ikke kan bruge Klageportalen på grund af eksempelvis handicap, sprogvanskeligheder, problemer med digitale medier, psykiske lidelser eller fordi du er socialt udsat, så kan du sende en anmodning om fritagelse for brug af Klageportalen til Nævnenes Hus, Toldboden 2, 8800 Viborg eller som mail til nh@naevneneshus.dk. I din anmodning til nævnet skal du oplyse hvis du allerede er fritaget fra at bruge Digital Post af kommunen. Når du ansøger om at blive fritaget for brug af klageportalen, er det vigtigt, at du giver Odsherred kommune besked om det.

Klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Hvis du ønsker at indbringe denne afgørelse for en domstol, skal retssagen være anlagt inden 6 måneder efter, at du har modtaget afgørelsen jf. § 88, stk. 1 i naturbeskyttelsesloven.